

I. ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Василь Баранюк

аспірант

Тернопільський національний педагогічний університет

імені Володимира Гнатюка,

м. Тернопіль, Україна

Ольга Сорока

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної роботи та менеджменту соціокультурної діяльності

Тернопільський національний педагогічний університет

імені Володимира Гнатюка,

м. Тернопіль, Україна

ПОТЕНЦІАЛ ВОКАЛЬНО-РУХОВОГО ТРЕНІНГУ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ АКТОРІВ ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ

Розкрито потенціал вокально-рухового тренінгу в підготовці майбутніх акторів фахового коледжу. Увага зосереджена на особливостях вокально-рухового тренінгу, в основі якого – принцип поєднання вільного тіла, звуку і дії.

Ключові слова: *тренінг, вокально-руховий тренінг, фаховий коледж, майбутні актори, підготовка.*

Соціально-культурні зміни, що відбуваються сьогодні в Україні, стрімко зростаючі тенденції духовного відродження, відновлення втраченої наступності поколінь, зумовлюють потребу у розробці концептуальних засад підготовки кадрів у галузі культури. Людина, яка володіє творчими здібностями, завжди була, є і буде центром збереження та поширення культури. Проблема пошуку нових шляхів професійної підготовки драматичних акторів наразі стає дедалі актуальнішою. Ми пов'язуємо це з тим, що розвиток театральної педагогіки сьогодні закономірно диктує застосування нових методів, засобів та прийомів професійної підготовки студентів-акторів.

В основі системи професійної підготовки драматичних акторів лежить вчення К. Станіславського про сценічну дію [2]. Така дія є єдиним психофізичним процесом, обумовленим безліччю факторів, у ході якого актор справді переживає події «з ролі». Серед умов, що визначають виникнення справжньої дії, К. Станіславський називає фактори, що впливають на виникнення у актора готовності до творчості. Йдеться про відчуття правди, зосередженість і м'язову свободу, які можна й потрібно вдосконалювати. Завдяки цим умовам можливо розвинути творче самопочуття, що в результаті допоможе актору висловити на сцені глибину

життя людського духу персонажа найбільш повно, точно, яскраво і жваво за допомогою слова, голосу, жестів.

Студенти, які не опанували вміння зосереджуватися, не розвинули здатність по-дитячому вірити в те, що відбувається з ними на сцені, не можуть впоратися з наступними складнішими завданнями акторського навчання на старших курсах фахового коледжу. Подібна ситуація відбувається із м'язовим звільненням. Не досягнувши справжньої свободи тіла, актор не подужає сценічної дії – життя людського духу, вираженого у фізичному прояві. Він змушений буде лише ілюструвати, показувати, демонструвати його, але не зможе пережити його насправді. Від м'язової свободи безпосередньо залежать як пластична виразність актора, так і можливості його голосу передавати глибину прихованого душевного життя людини.

Традиційно в процесі навчання акторів у фаховому коледжі педагоги з акторської майстерності займаються лише розвитком двох з названих вище умов – вихованням віри у сценічну вигадку та керування власною увагою. На жаль, третя умова – необхідність м'язового звільнення – лише декларується. М'язова свобода лише сприймається базовою необхідністю професійної підготовки майбутніх акторів. Вона являє собою вміння природно виконувати найрізноманітніші рухи і виникає під впливом хорошого фізичного стану майбутнього актора. На практиці відбувається зовсім по-іншому. Сьогодні практично відсутні актори без м'язових затисків.

Саме тому на заняттях з пластики доволі багато часу приділяється розвитку рухливості, гнучкості, еластичності м'язів, а також зовнішній виразності. Цього можна досягнути за допомогою переважно силових вправ, які роблять м'язи сильнішими й еластичнішими [1]. Але не можна сказати, що при цьому тіло студента стає вільним. Навпаки, воно набуває додаткових затискачів, часто не знімаючи звичного напруження з плечового пояса і попереку.

Окрім пластичної виразності актора, основним засобом передачі на сцені життя людського духу є його голос. Тренуючи навички правильного голосоутворення, педагоги сценічної мови займаються зняттям м'язових затискачів у студентів-акторів, досягаючи значних результатів у розвитку та вдосконаленні їхніх природних голосових можливостей.

Одним із засобів, що дає змогу сформувати у майбутніх акторів фахового коледжу вміння й навички правильного голосоутворення із пластичною виразністю на основі вироблення м'язового звільнення, є вокально-руховий тренінг, в основі якого – принцип поєднання вільного тіла, звуку і дії. Вокально-руховий тренінг допомагає розвинути у майбутніх акторів відчуття колективу як єдиного організму, здатність працювати в єдності один з одним.

Таким чином, студенти-актори після проходження вокально-рухового тренінгу, вільно реагують на імпульси, що народжуються музикою. Завдяки зовнішній та внутрішній свободі їхні тіла миттєво та повноцінно

включається в дію, до якої їх «підштовхує» музика. Таким чином, актор не «ілюструє» музику, а втілює її. Поступово, тіло і вільний голос стають «інструментами», у найдрібніших подробицях, що виражають життя людського духу в його найрізноманітніших проявах.

У процесі проходження вокально-рухового тренінгу студенти-актори набувають м'язової свободи, у них формуються навички правильного голосоутворення, глибокого та легкого дихання, рівного кантиленного звучання у поєднанні з рухом під час будь-якого фізичного навантаження. Наприклад, вони можуть рівно співати без збивання дихання і голосових стрибків у положенні «на голові», під час стрибків, бігу або падінь.

Отже, вокально-руховий тренінг, на нашу думку, допомагає розкрити глибоко приховані внутрішні сили, сприяє вивільненню потужної творчої енергії, що є надзвичайно важливо для майбутніх акторів.

Список використаних джерел

1. Грицан Н. В. Техніка сценічного мовлення: навч.-методичний посібник. 2-ге вид., переробл. і доповн. Івано-Франківськ, 2020. 286 с.
2. Patsunov V. Система театру «переживання» в контексті проблем театральної освіти. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв*. Серія: Сценічне мистецтво. 2018. № 1. С. 125–131.

Павло Барладин
аспірант кафедри педагогіки
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія,
м. Хмельницький, Україна

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦЯ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Розкрито сутність змішаного навчання у ВНЗ, його організаційні і технологічні аспекти. Схарактеризовано онлайн-навчання та змішане навчання, вказано на їхні особливості та обставини, що їх спричиняють.

Ключові слова: компетентність, професійна підготовка, заклади вищої освіти, майбутні фахівці.

Комунікативна компетентність – одна із базових характеристик професійної компетентності фахівців галузі освіти. Її формування становить одне з найважливіших завдань підготовки майбутнього педагога, що служить запорукою його подальшого особистісного та професійного розвитку. Комунікативна компетенція базується на вмінні продуктивно спілкуватися із співрозмовником, уникаючи конфліктних ситуацій, будувати конструктивні взаємини, досягати компромісу при обговоренні проблемних питань, здатності надати посильну допомогу школярам, батькам та колегам-педагогам. Крім того, поняття комунікативної компетенції включає оволодіння певними нормами спілкування, поведінки, що є результатом засвоєння різних етнічних та